УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“ – ГР. БУРГАС
ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНИ НАУКИ

Утвърждавам:
Ректор:.....
проф. д-р М. Миткова

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

на специалност:	**ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА**
образователно-квалификационна степен:	**Магистър**
професионално направление:	**1.2. Педагогика**
област на висше образование:	**Педагогически науки**
професионална квалификация:	**МАГИСТЪР ПЕДАГОГ – ДЕТСКИ И НАЧАЛЕН УЧИТЕЛ**
магистърска програма:	**СЪВРЕМЕННИ АСПЕКТИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И НАЧАЛНОТО УЧИЛИЩЕ**
	(след ОКС „Бакалавър“,
	ПН 1.2. Педагогика)

Бургас
2021

I. ПРОФЕСИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОБУЧЕНИЕ

Настоящата квалификационна характеристика е неразделна част от учебния план на магистърска програма „Съвременни аспекти на образованието в детската градина и началното училищ“ и определя професионалната квалификация на специалиста с висше образование, придобил образователно-квалификационна степен „Магистър“ в област „Педагогически науки“, професионално направление 1.2. Педагогика, специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“.
Програмата е предназначена за завършили образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ в направление 1.2. Педагогика.
Приемът е в съответствие със ЗВО, с Правилника за устройството и дейността на Университета и с Правилника за учебната работа, и се осъществява на базата на оценката от държавен изпит или защитена дипломна работа от вече придобитата ОКС.
Квалификационната характеристика на Магистъра по Педагогика – детски и начален учител, придобил магистърска степен във Факултет по обществени науки при Университет „Проф. д-р А. Златаров“, гр. Бургас, както и учебният план, който осигурява неговата подготовка, са съобразени със:

- *Закона за предучилищно и училищно образование, Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г.;*
- *Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (Обн., ДВ, бр. 61 от 2.08.2019 г., изм. и доп. ДВ, бр. 101 от 27.11.2020 г.);*
- *Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“, в сила от учебната 2017/2018 г. (Приета с ПМС № 289 от 07.11.2016 г., Обн. ДВ. бр.89 от 11 ноември 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 18 декември 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.10 от 5 февруари 2021 г);*
- *Закона за висше образование (ДВ, бр.112/ 27.12.1995 г., изм. и доп., бр. 98 от 27.11.2018 г., в сила от 27.11.2018 г.; изм. и доп., бр. 17 от 25.02.2020 г.),;*
- *Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование за образователно-квалификационна степен „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ (Приета с ПМС № 162 от 23.07.2002 г., обн., ДВ, бр. 76 от 6.08.2002 г., в сила от 6.08.2002 г., попр., бр. 85 от 5.09.2002 г., доп., бр. 79 от 5.09.2003 г.);*
- *Правилника за устройство и дейността на Университет „Проф. д-р А. Златаров“, гр. Бургас“*
- *Правилника за учебната дейност на Университета.*

1. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРОГРАМАТА

Цел на обучението в професионално направление 1.2. Педагогика, образователно-квалификационна степен „МАГИСТЪР“ по специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“ е подготовката на педагози – детски и начални учители, с професионални умения и компетенции за организация и управление на образователната среда в детската градина и началното училище; използване на съвременни форми, методи и средства, свързани с обучението и възпитанието на децата и учениците в детската градина и началното училище; прилагане на актуални подходи за педагогическа и психологическа подкрепа на деца и ученици в институционална образователна среда; действие в проблемни ситуации и вземане на творчески решения.

Описаната професионална квалификация ще им позволи успешна адаптация и гъвкава реализация в образователната сфера, най-вече в областта на предучилищното и началното училищно образование, както и в сферата на неформалната педагогическа дейност.

Подготовката на интегрирани специалисти – детски и начални учители, е с нарастващо значение. На национално и европейско ниво се отчита необходимостта от подготвени кадри, поради застаряване на педагогическия персонал в детските градини и училищата и липсата на квалифицирани специалисти за заемане на свободните работни места в сектора.

Поставената **цел** е в пълно съответствие с **мисията** на Университета за подготовка на специалисти с висше образование и отговаря на **функцията** на Факултета по обществени науки за подготовка на специалисти в областта на педагогическите науки.

За реализирането на поставената **цел** е необходимо успешното решаване на следните основни задачи:

- Усвояване на знания и умения в специализираните дисциплини в учебния план.
- Изграждане на подход и стил в самостоятелната работа по поддържане и повишаване на квалификацията в областта на определени педагогически направления; умение за защита на идея или проект, при което да се уважава опонента като специалист и личност.

2. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

Магистърската степен се придобива след обучение в три семестъра (90 кредита) в задочна форма на обучение. Всяка учебна година е от по два семестъра и 30 учебни седмици. Продължителността на академичния час е 45 минути.

Обучението по програмата е организирано в лекционни курсове, семинарни и практически упражнения. Задължителните дисциплини са обособени в три цикъла: общопрофилиращи, педагогически и методически. Предвидена е и задължителна дисциплина от психологическия цикъл. Към всеки цикъл са предложени списъци с избираеми дисциплини. Учебният план съдържа списъци и с факултативни дисциплини, които дават възможност да се добавят допълнителни общоразвиващи компетенции към профила на специалиста. Съдържателно и структурно, задължителните, избираемите и факултативните дисциплини, осигуряват фундаментална, тясно-профилираща и специализирана подготовка с оглед придобиване от завършващите на бакалавърска степен по педагогика със специфична квалификация.

Целта на дисциплините от общопедагогическия цикъл е да се формират базисни професионално-педагогически компетентности за историческите основи на българското образование, актуалните образователни подходи и възпитателните аспекти на педагогическите дейности в детската градина и началното училище, психологическите измерения на педагогическата дейност, диагностика и оценяване на резултатите от учебно-възпитателната дейност. Подборът и съдържанието на дисциплините отразява актуалните интерпретации и най-новите достижения на педагогическата наука по темите, отразени в учебното съдържание.

Дисциплините от методическия цикъл осигуряват тясно специализираща и профилираща подготовка по отношение на различните образователни направления и културно-образователни области, предвидени за изучаване в детската градина и началното училище. В този цикъл е наблегнато на практическата подготовка (практически упражнения), тъй като „тренирането“ на професионални умения е водещо.

Разпределението на избираемите дисциплини в отделните списъци е съобразено както с необходимостта от допълнителна подготовка по определени профилиращи дисциплини на завършилите ОКС „Бакалавър“ с различни педагогически специалности, така и с възможността да се добавят нови, по-тесни, компетенции към профила на специалиста, като му се даде възможност да избира, в коя насока да задълбочи теоретичната и практико-приложната си подготовка с оглед интересите и бъдещата си реализация. От всеки списък задължително се избира дисциплина, която не е изучавана в съответната специалност на ОКС „Бакалавър“ и е задължителна за профилираната подготовка на детския и начален учител.

Факултативните учебни дисциплини дават възможност за получаване на знания и умения от специфични научни области в съответствие с интересите на студентите.

Практическата подготовка на студентите се осъществява в три форми – хоспитиране, текуща педагогическа практика и стажантска практика.

3. МЕТОДИ И РЕСУРСИ НА ОБУЧЕНИЕ

Целите на обучението в бакалавърската програма се постигат с прилагането на актуални методи, форми и средства.

- Методи на обучение:
  - Лекция;
  - Дискусия;
  - Дебат;
  - Работа с информационни източници – специализирана литература, електронни ресурси, интернет-източници;
  - Работа по проект и изследователска задача;
  - Демонстрация;
  - Симулация;
  - Ролеви игри.
- Форми на обучение:
  - Работа в малка група.
  - Самостоятелна работа;
  - Семинар;
  - Тренинг;
- Средства на обучение (образователни ресурси):
  - Учебна литература
  - Съвременни технологични средства – компютърни системи, интерактивна дъска, облачни технологии;
  - Мултимедийни ресурси;
  - Учебни филми.

4. ОЦЕНЯВАНЕ НА ЗНАНИЯТА НА СТУДЕНТИТЕ

Проверката и оценката се осъществява съобразно изискванията на учебния план и включва текущ и/или заключителен семестриален контрол. Формите на контрол, избрани от преподавателя, са отразени в съответната учебна програма. Оценяването е по шестобалната система с присъждане на кредити. Кредити се присъждат след успешно издържан изпит (над Среден 3.00)

Текущият контрол включва следните методи:

- Тест;
- Изследване и защита на теза (курсов проект);
- Беседа;
- Реферираме на научни текстове и др.

Заключителният контрол представлява полагане на изпит или текуща оценка.

5. ДИПЛОМИРАНЕ

Формата на дипломиране за специалността е държавен практико-приложен изпит в детската градина и началното училище, защита на дипломна работа или писмен държавен изпит по педагогика и психология и писмен държавен изпит по методика на обучението в детската градина и началното училище.

Защитите и изпитите се провеждат от избрани от Факултетния съвет изпитни комисии. В състава на всяка изпитна комисия, определена със заповед на ректора, задължително се включват хабилитирани преподаватели от висшето училище и учител/и-наставник/ци, под чието ръководство е провеждана стажантската практика.

Професионалната квалификация „учител" се удостоверява с дипломата за придобита образователно-квалификационна степен „Магистър" на висше образование.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Компетентностите за придобиване на професионална квалификация „детски и начален учител" са обособени в следните групи:

1. Образователна среда (компетентност за придобиване на квалификация „детски учител")
2. Педагогическо взаимодействие с децата (компетентност за придобиване на квалификация „детски учител")
3. Преподаване (компетентност за придобиване на квалификация „начален учител")
4. Взаимоотношения с учениците (компетентност за придобиване на квалификация „начален учител")
5. Взаимоотношения с другите педагогически специалисти (компетентност за придобиване на квалификация „начален учител")
6. Лидерство
7. Работа с родителите и семейната общност
8. Възпитателна работа
9. Работа в мултикултурна и приобщаваща среда

Компетентностите, свързани с организацията и управлението на образователната среда в детската градина включват знания, умения и отношения за:

- Влиянието на средата върху всяко дете;
- Възможностите за трансформиране на средата в методически центрове за дейности;
- Прилагане на игрови подход при разработване и реализиране в практиката на педагогически ситуации;
- Създаване на богата на технологии среда и работа с децата в условия на дистанционно взаимодействие;
- Използването на разнообразни методи и форми на педагогическо взаимодействие;

- Прилагането на съвместно учене с тематични връзки между различните образователни направления;
- Създаването на приобщаваща среда в детската градина;
- Възможностите за осъществяване на връзки с културни, спортни и други обществени организации извън детската градина.

Компетентностите, свързани с педагогическо взаимодействие с децата в детската градина включват знания, умения и отношения за:

- цялостното развитие на детската личност – личностни компетенции, когнитивно, двигателно и емоционално развитие;
- индивидуално общуване с детето в хода на педагогическото взаимодействие;
- възможностите за осъществяване на взаимодействие в условия на дистанционно общуване;
- възможности за дейности извън детската градина.

Компетентностите, свързани с преподаването в началното училище включват знания, умения и отношения за:

- научните области, на които съответстват учебните предмети, по които се преподава в началния етап на основното образование;
- компетентностният подход в обучението;
- урока като основна форма на обучение;
- подходи за прилагане на споделено преподаване;
- осъществяване на междупредметни връзки и интегралност в процеса на обучението;
- преподаване в дейности по интереси;
- диференциация и индивидуализация в процеса на обучението;
- консултативния подход в обучението в дейности за допълнителна подкрепа;
- оценяване на постиженията на учениците;
- прилагане на информационните и комуникационните технологии в процеса на обучение;
- обучение в електронна среда;
- възпитателна дейност в рамките на обучението.

Компетентностите, свързани с взаимоотношенията с учениците в началното училище включват знания, умения и отношения за:

- поставяне на ученика в центъра на учебния процес;
- създаването на подходящ социално-психологичен климат в класните стаи и училищата;
- мотивиране на учениците за учене;
- психическото, интелектуалното, личностното и социалното развитие на учениците;
- развитието на деца със специални образователни потребности и с хронични заболявания;
- развитието на ученици с надареност в областта на науките, изкуството и спорта;
- спецификата на работа в мултикултурна среда;

Компетентностите, свързани с взаимоотношенията с други педагогически специалисти за детския и началния учител включват знания, умения и отношения за:

- съвместна работа с директор, зам.-директор, учители и др.;

- форми и методи на съвместна работа;
- педагогическата медиация;
- етичните и правните измерения на взаимоотношенията в педагогическата практика.

Компетентностите, свързани с лидерството в детската градина и началното училище включват знания, умения и отношения за:

- теоретични проблеми на лидерството в образованието в ДГ и НУ;
- човешката мотивация, подходите и тактиките за оказване на влияние;
- иновативни образователни практики в класната стая;
- особеностите на човешката креативност

Компетентностите, свързани с работа с родителите и семейната общност в детската градина и началното училище включват знания, умения и отношения за:

- родителите и семейната общност като партньор на образователната институция;
- социокултурния статус и професиите на родителите и семейната общност;
- информиране на родителите и семейната общност за цялостното развитие на техните деца;
- влиянието на семейната среда върху развитието и възпитанието на детето;
- семейството – видове, култура, взаимоотношения;
- дигиталните комипетенции в семействата на децата и учениците;
- подходи, форми, методи за взаимоотношения със семейната общност.

Компетентностите, свързани с възпитателната работа в детската градина и началното училище включват знания, умения и отношения за:

- възможности за личностно развитие на всяко дете;
- модели на педагогическа възпитателна среда;
- сътрудничество в областта на възпитателна работа с родителите и представителите на семейната общност;
- дигитални ресурси за работа с децата с възпитателно-образователен характер, вкл. в условия на синхронно обучение в електронна среда от разстояние;
- формиране и развитие на личностни качества и социална компетентност у учениците в началния етап на основното образование;
- съдържателни направления на възпитателната работа;
- осъществяване на възпитателни взаимодействия в и извън училище;
- превенция и справяне с конфликтни ситуации;
- факторите за агресивно, асоциално и антисоциално поведение на ученици в началния етап и възможностите за педагогическа реакция;
- сътрудничество на образователната институция с други заинтересовани институции и организации, осъществяващи възпитателна работа в областта на здравето, спорта, културата.

Компетентностите, свързани с работата в мултикултурна и приобщаваща среда в детската градина и началното училище включват знания, умения и отношения за:

- поведенческите модели на деца от различни социокултурни общности;
- педагогическа толерантност;
- развитие на критическо мислене чрез възможности за изразяване на различни гледни точки и формиране на уважение към тях;
- осигуряването на равен достъп до качествено образование за всички деца;

- дигитални ресурси за работа с децата и работа с медиатор или педагогически специалисти при необходимост в условия на обучение в дистанционен формат;
- синергия между националната и европейската идентичност;
- нормативната регламентираност на осъществяването на приобщаващото, интеркултурното и гражданското образование;
- взаимодействие с деца със специални образователни потребности, с различен произход и социокултурна принадлежност;
- сътрудничество на образователната институция с други заинтересовани институции и организации, осъществяващи дейност в хетерогенна, в т.ч. мултикултурна среда, в областта на интеркултурното образование, приобщаващото образование и социалното включване.

Формирането на тези компетентности става в хода на обучение в задължителни дисциплини от профилиращи педагогически и методически дисциплини, и избираеми дисциплини (Приложение 1).

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ И ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Магистърът с квалификация „Педагог – детски и начален учител“ може да се реализира в системата на образованието и образователни центрове извън сферата на формалното образование като:

- начален учител;
- учител в група за целодневна организация на учебния ден;
- учител в детска градина;
- учител в подготвителна група в училище;
- учител по Компютърно моделиране;
- ръководител (директор/помощник директор) на детска градина, училище, центрове за подкрепа на личностното развитие (ЦПЛР) и други помощни звена в сферата на образованието;
- експерт в общински отдел „Образование“;
- експерт по предучилищно и начално училищно образование в РУО;
- организатор на дейности за деца в учебно-възпитателни и развлекателни центрове.

Завършилите магистърска степен педагози могат да продължат образованието си в:

- Образователно-квалификационна степен „Магистър“ и образователна и научна степен „Доктор“;
- В различни форми на квалификация и продължаващо обучение.

Настоящата квалификационна характеристика е приета на заседание на ФС на ФОН, Протокол ....5...../..17.06.21..... и утвърдена на заседание на Академичен съвет, протокол ..27...../..23.06.2021 г.

Приложение 1.

	Компетентностите за придобиване на професионална квалификация „детски и начален учител“								
дисциплини	група 1. Образователна среда	група 2. Педагогическо взаимодействие в ДГ	група 3. Преподаване	група 4. Взаимоотношения с учениците	група 5. Взаимоотношения с други педагог. специалисти	група 6. Лидерство	група 7. Работа с родители и семейства	група 8. Възпитателна работа	група 9. Работа в мултикултурна среда
задължителни дисциплини									
Философия на образованието	X		X		X	X	X	X	
Психология	X	X	X	X	X	X	X	X	
Предучилищна и начална училищна педагогика	X	X	X	X	X	X		X	
ИКТ в обучението и работа в дигитална среда			X			X			
Методика на обучението по математика в ДГ и НУ	X	X	X	X				X	
Методика на обучен. по ФВС в ДГ и НУ	X	X	X	X				X	
Хоспитиране в ДГ и НУ	X		X						
Методика на обуч. по бълг. ез. и лит. в ДГ и НУ	X	X	X	X				X	
Методика на обучението човек, общество и природа в ДГ и НУ	X	X	X	X				X	
Методика на обуч. по ИИ в ДГ и НУ	X	X	X	X				X	
Метод. на обуч. по техн. и предпр. в ДГ и НУ	X	X	X	X				X	
Метод. на обуч. по музика в ДГ и НУ	X	X	X	X				X	
Методология и методи на педагогическите изследвания		X	X	X		X			
Приобщаващо образование	X	X	X	X	X				X

Метод. на обуч. по Компютърно модел. в НУ			X	X				X	
Текуща педагогическа практика в ДГ и НУ	X	X	X	X	X	X		X	X
Стажантска практика в ДГ и НУ	X	X	X	X	X	X		X	X
Избираеми дисциплини									
Литература за деца и юноши			X						
Дидактика на четенето и писането в НУ			X						
Проблеми на родноез. обучение в ПУВ			X						
Приказки на етносите и народ. в ДГ и НУ			X						
Съвременен български език			X						
История на България			X						
История на религиите			X						
Културноисторическо наследство на България			X						
Облачни техн. в учебния процес	X	X	X		X		X		
Интерактивни технологии в ДГ и НУ	X	X						X	
Мултим. ресурси в помощ на учителя	X	X						X	
Интернет ресурси в учебния процес	X	X						X	
Електронно учебно съдържание	X	X						X	
Управление на взаимоотн. в образователна среда	X			X	X	X	X		
Комуникативни умения в образователна среда				X	X	X	X		
Лидерство в образованието		X	X	X	X	X			
Управление на образователни институции	X			X	X	X			
Педагогическо взаимодействие в мултикултурна среда				X					X
Взаимодействие със семейството на деца от ПУВ и НУВ				X			X	X	
Гражданско образование				X	X	X		X	X

Разработване на уроци за обуч. в ел. среда			X	X					
Здравно и екологично образование			X	X			X		
Приобщаващо образование за деца и ученици със СОП	X	X	X	X					X
Дигитална компетентност и дигитална креативност		X	X						
факултативни дисциплини									
Педагогическа анимация в ДГ и НУ	X	X	X	X					
Музикотерапия в ДГ и НУ	X	X	X	X					
Педагогика на играта	X	X	X	X					
Оценяване в образованието									
Образователен мениджмънт		X	X	X	X	X			
Модели на взим. между сем. и образ. инст.				X			X	X	